

Forklaring til observasjonsskjemaene

Det er mange måter å observere på, og observasjoner er lite verdt før de tillegges ansattes faglige konklusjoner basert på erfaring. Den aller beste observasjonen får man overtid og ved å kjenne barna, men det kan også være klokt å distansere seg fra erfaring ved aktivt å trekke seg tilbake og skjematisk konsentrere seg om ett barn i samspill med de andre.

Nedenfor er det en gruppe innsamlingsmetoder som primært blir styrt av klokka og ikke nødvendigvis av hva observatøren vurderer som interessant. Vi skal beskrive bruk av aktivitetsskjema, og det er minst to varianter av denne innsamlingsmåten. Begge går ut på å kartlegge hvilke aktiviteter barna deltar i over en gitt tid.

Du kan f.eks. bestemme deg for å bruke det første skjemaet på 5 minutters intervaller og skrive opp hva ”Knut” gjør kl 09.00. Neste rute kl 09.10, 09.15 osv. Noen ganger blir noen ruter stående tomme, andre ganger rekker du knapt å skrive ned alt du ser. Det som skjer mellom intervallstrekene, som du skal se bort fra. La klokka styre når du blir sittende igjen med etter bruk av denne metoden, ikke er farget av hva du anser som viktig og interessant, men av hva som tilfeldigvis skjedde på klokkeslaget hvert femte minutt. Idèen er å minske innslaget av feilkilder, og argumentasjonen er at objektiviteten øker ved at utvalget blir tilfeldig og styrt av klokka.

Den andre varianten i bruk av denne metoden er å følge med hva ”Knut” og de andre barna gjør, og skrive ned en linje hver gang aktivitetene skifter. Kanskje starter du klokken 11.00, og da sitter Marte ved lego-bordet. Der blir hun sittende til klokken 11.07, da løper hun bort til dukekroken og begynner å ordne i dukketøyet. I ditt skjema kan du da fylle ut en linje med utgangspunkt i den endringen du registrerte klokken 11.07. La oss tenke at ”Knut” etter cirka 13 minutter la fra seg dukketøyet og begynte å vandre rundt i barnehagen. Da fyller du ut en ny linje med klokkeslett 11.20 og så videre. Til nå har du bare laget tre linjer i skjemaet ditt, og du må følge etter for å se hva som nå hender.

Slike metoder gir altså en antydning av hva barna bruker dagene sine til i barnehagen, hvor de for det meste oppholder seg, og hvem de er mest sammen med.

Vi anbefaler at du bruker begge disse innsamlingsmetodene mange ganger før du trekker noen konklusjoner og tendenser. Mange personalgrupper har fått seg noen overraskelser når de har sett resultatene av slike innsamlingsmetoder.

Bruk av aktivitetsskjema som utgangspunkt og overfør informasjonen ved å fylle rutene i dette skjemaet ut fra fargenøkkelen nedenfor. Ulike aktiviteter markeres med ulik farge. Hver rute betegner for eksempel 5 minutter. Erstatt eventuelt med egne koder!

Fargenøkkel

Rollelek	-	lyseblått	trearbeid	-	oransje
Klossebygg	-	mørkeblått	Papirarbeid	-	-gult
Lek med tog/bil..	-	lyserødt	Teksitarbeid	-	lysefiolett
Tegning		-mørkerødt	Spill	-	mørkefiolett
Maling	-	lysegrønt	Lego, brio osv.		-lysebrunt
Leire	-	mørkegrønt	Sandkasse		-mørkebrunt
Ensom	-	skravert	i	kke beskjeftiget	-svart

Fargenøkkelen kan du lage om til alternative fokus, for eksempel sosial atferd, språk og lignende.